

Empatia kuuluu myös nettiin

Opettajan materiaali

Tavoitteet

- Oppilas tutustuu empatiaan ja siihen, mitä haasteita empatiaan liittyy netissä
- Oppilas reflektoi omaa ja muiden käyttäytymistä digitaalisissa ympäristöissä
- Oppilaan roolinotto- ja empatiakyvyt vahvistuvat yksilö- ja ryhmätöiden kautta.

Tarvikkeet

- Parityötä varten **Ilkeät kommentit somessa-moniste** tulostettavaksi tai luokan eteen heijastettavaksi
- Jokaiselle oppilaalle **Olen ystävällinen netissä-moniste** kotitehtäväksi tai tunnin lopussa täytettäväksi
- Kyniä.

Opettajalle taustaksi

- Pidä huolta, että luokassa on mahdollisimman turvallinen ilmapiiri, jossa kaikki oppilaat voivat kokea mukavaksi jakaa ajatuksiaan
- Osallistutaan rohkeasti ja heittäydytään yhteisiin aktiviteetteihin
- Voit tutustua etukäteen aiheeseen liittyvään **opettajan taustamateriaaliin**.

Laaja-alaiset tavoitteet

- Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)
- Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)
- Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5).

Oppiainekohtaiset sisältöalueet

- Suomen kieli ja kirjallisuus:
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)
- Ympäristöoppi: Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen (S2)
- Uskonto: Hyvä elämä (S3)
- Elämäkatsomustieto: Yhteiselämän perusteita (S3).

Empatia kuuluu myös nettiin

01 Lämmittely: Mitä on empatia ja ystävällisyys netissä? (10 min)

Aktiviteetin tavoitteet

Oppilaat virittäytyvät ajattelemaan empatiaa ja sitä, mitä haasteita siihen liittyy netissä.

Toimintaohjeet

1. Kerro oppilaille, että tunnin teemana on empatia ja ystävällisyys netissä. Miettikää yhdessä, mitä empatia on ja mitä haasteita empatiaan voi liittyä netissä. Esimerkkivastauksia:
 - Empatia tarkoittaa kykyä ja halua ymmärtää, mitä toinen ihminen kokee
 - Netissä voi olla vaikeampi eläytyä toiseen ihmiseen, kehonkielen ja eleiden puutteen vuoksi
 - Netissä voi tapahtua helpommin väärinymmärryksiä
 - On tärkeää muistaa olla ystävällinen muille netissä, vaikka olisi eri mieltä heidän kanssaan.
2. Jutelkaa luokan kanssa siitä, millaista keskustelua he ovat nähneet netissä. Voit luoda keskustelua seuraavilla esimerkkikysymyksillä:
 - Oletteko nähneet jotain ikävää keskustelua tai viestejä netissä?
 - Miksi jotkut sanovat ikäviä asioita netissä?
 - Miten netissä voi osoittaa ystävällisyyttä muita kohtaan?

Empatia kuuluu myös nettiin

02 Paritehtävä: Ilkeät kommentit somessa (15 min)

Aktiviteetin tavoitteet

Oppilaat käsittelevät parityönä konkreettisia tilanteita, joita netissä voi kohdata. Oppilaat harjoittelevat roolinotto- ja empatiakykyjä.

Toimintaohjeet

1. Kerro oppilaille, että seuraavan tehtävän aiheena on pohtia pareissa, mitä voi tehdä, jos näkee netissä ikäviä kommentteja tai ikävää käytöstä. Kerro, että kommenteista voi tulla inhottavia tunteita ja että voidaan käsitellä niitä yhdessä tehtävän jälkeen.
2. Jaa oppilaat parityöskentelyyn. Anna pareille **Ilkeät kommentit somessa-moniste**. Voit myös heijastaa monisteen luokan eteen, jolloin tehtävän voi suorittaa keskustelemalla yhdessä koko luokan kesken. Lue oppilaille seuraava tehtävänanto:

“Kuvitelkaa, että selaatte sosiaalista mediaa. Löydätte sieltä tuntemattoman, teidän ikäisen henkilön profiilin. Henkilön kuvissa on useita ilkeitä kommentteja. Tutustukaa kuviin ja niihin kirjoitettuihin kommentteihin. Keskustelkaa sen jälkeen, mitä vastaisitte kuvien alapuolella oleviin kysymyksiin.”

Empatia kuuluu myös nettiin

03 Tehtävän purku (15 min)

Aktiviteetin tavoitteet

Luokka purkaa paritehtävän vastaukset ja oppii yhdessä siitä, miten toimia, jos näkee ikäviä kommentteja netissä.

Toimintaohjeet

Käydään yhdessä läpi vastaukset tehtäviin. Jos huomaat, että tehtävä on tuonut oppilaille ikäviä tunteita, pysähtykää yhdessä näiden käsittelemiseen. Pyydä pareja kertomaan vastauksiaan. Voit muistuttaa oppilaita purun aikana seuraavista asioista:

- Ilkeät viestit ja kaikenlainen kiusaaminen on aina väärin, myös netissä
- Ilkeät kommentit voivat aiheuttaa pitkäkestoista pahaa oloa
- Ilkeistä kommentteista kannattaa tehdä ilmoitus palvelun ylläpidolle ja kertoa aikuiselle
- On hyvä muistaa, että nettikiusaaminen ja ilkeät kommentit voivat täyttää rikoksen tunnusmerkit.

Kerro oppilaille, että he ovat kaikki arvokkaita sellaisena kuin ovat. Jos he kohtaavat jotain ikävää netissä, se ei ole heidän vikansa. Muistuta oppilaita, että heidän kannattaa aina kertoa luotettavalle aikuiselle, jos heitä loukataan netissä. He voivat myös tulla juttelemaan nimettömästi Pelastakaa Lasten nettinuorisotila Netariin (www.netari.fi).

Empatia kuuluu myös nettiin

04 Yksilötehtävä: Olen ystävällinen netissä

Aktiviteetin tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan tunnilla oppimaansa omaan toimintaansa netissä.

Toimintaohjeet

Anna tunnin loppuksi jokaiselle oppilaalle “**Olen ystävällinen netissä**”-lomake. Kerro, että oppilaat voivat päättää lomakkeen avulla keinoja, joilla jokainen he voivat auttaa tekemään netistä paremman paikan. Sopikaa, milloin tehtävä tehdään ja milloin se käydään läpi.